

29.10.2007

Oulujärven rantayleiskaava, Paltamon kunta **Osallistumis- ja arviointisuunnitelma**

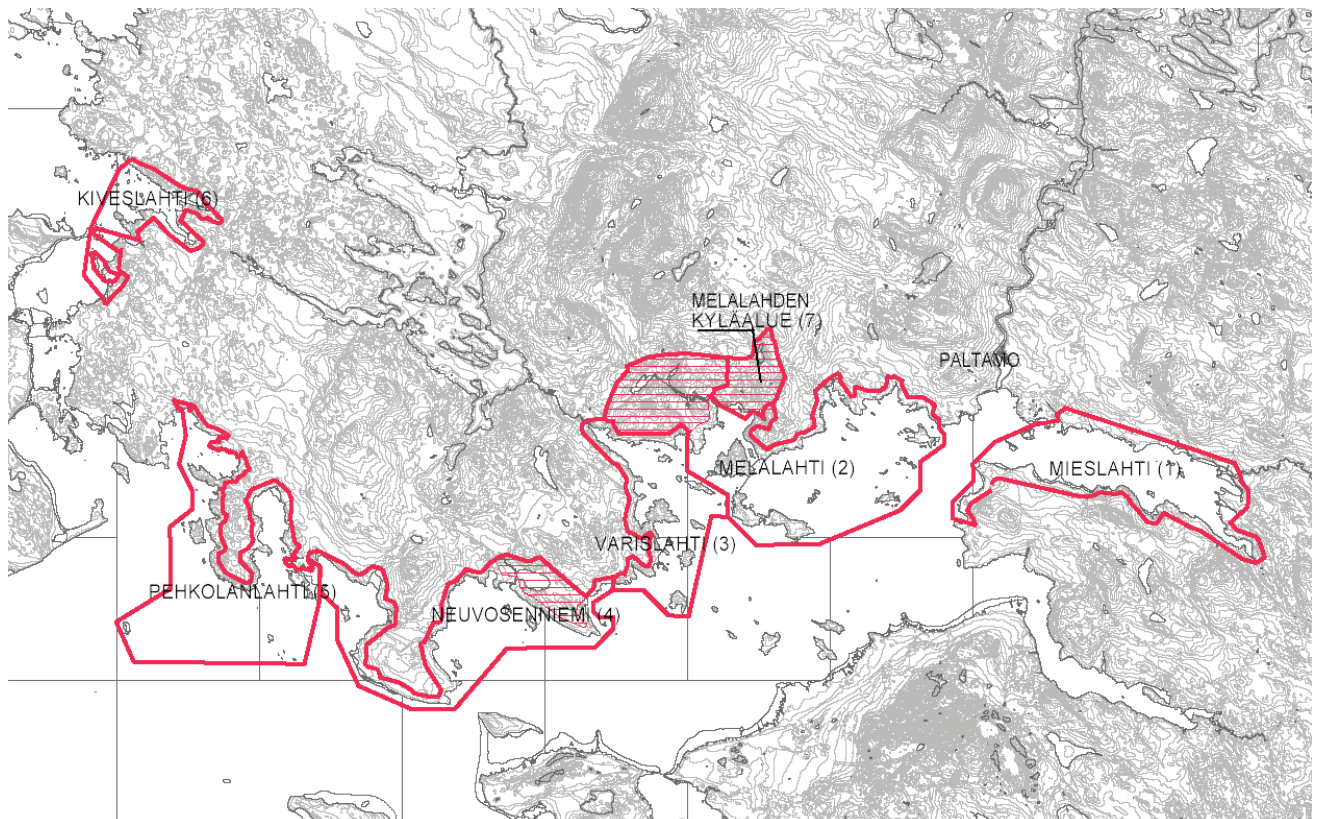
1. MIKÄ ON OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA?

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista

2. SUUNNITTELUALUE JA TAVOITTEET

Suunnittelualue käsittää Paltamon kunnan Oulujärven ranta-alueet; jotka on jaettu seitsemään osa-alueeseen: Mieslahti (1), Melalahti (2), Varislahti (3), Neuvosenniemi (4), Pehkolanlahti (5), Kiveslahti (6) ja Melalahden kyläalue (7). Suunnittelualue on kooltaan noin 15 900m².

Alueelle on ollut valmisteilla vuodesta 1997 lähtien rantayleiskaava, joka eteni kunnanvaltuuston päätöskäsittelyyn vuonna 2000. Korkein hallinto-oikeus kuitenkin kumosi kunnanvaltuuston päätöksen 9.12.2004, eikä alueella ole voimassa yleiskaavaa. Alueella on voimassa useita ranta-asemakaavoja.

Tehtävänä on laatia oikeusvaikutteinen Oulujärven rantayleiskaava yllä kuvatulle alueelle. (Aikaisempaan, KHO:ssa kumottuun yleiskaavahankkeeseen lisätyt kaavan laajentumisalueet on osoitettu kartalla rasterilla). Lisäksi tutkitaan Melalahden kyläalueen rakentamista. Yleiskaavaan tulee erityinen määräys, jonka mukaan sitä voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena rakennettaessa loma-asuntoja tai pysyviä asuntoja ranta-alueille. Kaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa asemakaavoja sekä ryhdyttäessä muihin toimenpiteisiin alueidenkäytön järjestämiseksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on 30.11.2000 antanut päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty asiasisällön perusteella mm. seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Toimiva aluerakenne
- Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
- Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat
- Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
- Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Oulujärven rantayleiskaavan suunnittelussa huomioidaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen. Tärkeänä lähtökohtana on säilyttää valtakunnallisesti merkittävän Oulujärven erämaisuus ja alkuperäisluonto sekä sovittaa yhteen niiden kanssa alueen monipuoliset virkistyskäyttömahdollisuudet. Loma-asutus mitoitetaan niin, että turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden säilyminen ja loma-asutuksen viihtyisyys. Oikean mitoituksen ja rakennuspaikkojen sijoittelun kautta varmistetaan, että ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamisesta vapaata aluetta.

Kyläalueiden osalta keskeisiä tavoitteita ovat kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen säilyminen sekä yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja elinympäristön laadun turvaaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään valtakunnallisesti arvokkaan maisemakokonaisuuden, Melalahden kylän kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen säilymiseen. Kulttuuri- ja luonnonperinnön arvojen huomioiminen näkyy mm. eri toimintojen sijoittamisessa, rakentamisen määrässä ja rakentamistavassa. Myös toimiviin yhteysverkkoihin ja energianhuoltoon liittyvät tavoitteet otetaan tarvittavalla tavalla huomioon.

Yleiskaavan alustavia tavoitteita:

Osoitetaan ranta-alueiden maanomistajille kuuluvat laskennalliset rakennusoikeudet kaikille maanomistajille tasapuolisella tavalla.

- Turvataan alueen luonto- ja maisema-arvojen säilyminen.
- Varmistetaan riittävän yhtenäisen ja rakentamattoman rannan säilyminen.
- Tuetaan Melalahden kylän kehittämistä ja elinympäristön viihtyisyyttä siten, että alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot säilyvät.

Rantayleiskaava pyrkii ratkaisemaan mm. seuraavia peruskysymyksiä:

- Miten uusi rakentaminen sijoitetaan ranta-alueille
Rantaan tukeutuvan loma- tai pysyvän asutuksen mitoituksessa huomioidaan alueen luonto- ja maisema-arvot sekä loma-asumisen viihtyisyys. Rakentamisen mitoitus perustuu kaikille maanomistajille tasapuoliseen kantatilaselvitykseen. Rakentaminen sijoitetaan niin, että luonnonarvoja omaavat ranta-alueet säilyvät mahdollisuuksien mukaan rakentamattomina ja rakennuspaikat ryhmitellään niin, että vapaata rannan osuutta jää mahdollisimman paljon.
- Mihin pysyvä asuminen sijoitetaan
Uuden pysyvän asutuksen sijoittamisessa huomioidaan alueen nykyinen asutusrakenne ja liikenneyhteydet, palvelujen ja vesihuollon järjestäminen sekä virkistystarpeet. Erityisesti huomioidaan alueen kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot. Mahdollinen uusi vakituinen asutus sijoitetaan niin, että se tukee olemassa olevia kylärakenteita. Kaavassa erotetaan sekä loma- että vakituiseen asutukseen soveltuvat vyöhykkeet.

- Miten kulttuuriympäristöä vaalitaan
Alueelle tyypilliset kulttuuriperinnearvot tunnistetaan ja uusi rakentaminen sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti perinteiseen Melalahden kylärakenteeseen. Arvokkaimpien kohteiden säilyminen turvataan riittävin, kohteille sopivin suojelumerkinnöin. Rakentamisen sijoittelulla ja rakentamistavalla tuetaan omaleimaisten kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä.

Kaavassa käsitellään lisäksi mm. seuraavia aihepiirejä:

- miten maa-, metsä- ja vesitalouden tarpeet huomioidaan
- mitä ovat liikenneverkoston kehittämistarpeet
- millainen viher- ja reittiverkosto tarvitaan
- mitä matkailu- ja muita elinkeinotoimintoja alueelle mahdollisesti sijoitetaan

3. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA TEHDYT/ LAADITTAVAT SELVITYKSET

Perustietolähteinä ovat mm.:

Kaavat	
Kainuun 3. seutukaava	Vahvistettu ympäristöministeriössä 15.03.1991
Paltamon kuntakeskuksen osayleiskaava	rajoittuu kaava-alueeseen (1983)
Mieslahden osayleiskaava	hyväksytty kunnanvaltuustossa 03.04.2002
Kiveslahden rantakaava	vahvistettu 31.10.1996
Korkeamaan rantakaava	vahvistettu 04.06.1986
Kuuskanlahden rantakaava	vahvistettu 01.04.1993
Neuvosenniemen rantakaava	vahvistettu 31.12.1986
Petäjaniemen rantakaava	vahvistettu 20.02.1995
Pujoniemen rantakaava	vahvistettu 30.06.1994
Pynnölälahden rantakaava	vahvistettu 02.03.1990
Ruskonrannan rantakaava	vahvistettu 27.05.1982
Salmenniemen rantakaava	vahvistettu 02.03.1990
Tasaisenniemen rantakaava	vahvistettu 27.05.1982
Teväsaaren rantakaava	vahvistettu 09.03.1998
Vekaranniemen ja Iso-Kärppäsaaren rantakaava	vahvistettu 09.02.1986
Ärjänselän rantakaava	vahvistettu 28.10.1996
Maakuntakaavaehdotus ”Kainuun maakuntakaava 2020”, selostus ja hankkeeseen liittyvä aineisto	Ehdotus päivätty 20.03.2006
KHO:n päätöksellä kumotun Oulujärven rantayleiskaavan materiaali:	
KHO:n päätös	09.12.2004
Oulujärven rantayleiskaava, kaavakartta ja selostus	Suunnittelukeskus Oy, 26.10.1999
Oulujärven rantayleiskaava, Lähtökohtaraportti	Suunnittelukeskus Oy, 2.9.1998
Oulujärven rantayleiskaava, Tavoiteraportti	Suunnittelukeskus Oy, 2.8.1998
Oulujärven rantayleiskaava, Linnustoselvitys	Suunnittelukeskus Oy, 26.8.1998
Oulujärven rantayleiskaava, Luonto- ja maisemaselvitys	Suunnittelukeskus Oy, 5.5.1998
Oulujärven rantayleiskaava, Ohjelmaraportti	Suunnittelukeskus Oy, 5.3.1998
Oulujärven rantayleiskaava, Paltamo Asukaskyselyn tulokset	Suunnittelukeskus Oy, 1998

Muu aineisto:	
Kainuun maakuntaohjelma 2006-2010	Kainuun maakunta –kuntayhtymä 2006
Kainuun maakuntasuunnitelma 2025	Kainuun maakuntahallitus, 2004
Paltamon kulttuuriympäristöohjelma	Kainuun ympäristökeskus, 2001
Paltamon rakennusperinteen inventointi	Paltamon kunta
Kainuun esihistorialliset muinaisjäännökset	Kainuun seutukaavaliitto, julkaisu B:4
Paltamon liikenneturvallisuussuunnitelma	Paltamon kunta/Tielaitos, 2004
Oulun tiepiirin taajamien maankäyttöselvitys	Oulun tiepiiri 1995/ T. Mäkikyrö, J. Leskinen ja H. Liikamaa
Pohjavesialueiden kuntakansio	Paltamon kunta, Kainuun ympäristökeskus 1995
Mondo Minerals Oy, Mieslahden kaivoshanke YVA-ohjelma (käynnissä)	Pöyry Environment Oy, meneillään oleva hanke
Melalahden maisemasuunnitelma	Metsäkeskus Tapio –julkaisu, 7/1994, Minna Antikainen, Jorma Tolonen
Paltamon Melalahden rakennettu ympäristö	Kainuun ympäristökeskus 1996, Sanna Eskola
Rakennettu kulttuuriympäristö, valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt	Museovirasto, Ympäristöministeriö, 1993
Arvokkaat maisema-alueet, maisema-alue työryhmän mietintö II	Ympäristöministeriö, 1992
Kainuun perinnemaisemakartoituksen täydentäminen 2002 ja 2003	Kainuun ympäristökeskus, Henna Seitapuro, 2005
Vesihuollon kehittämissuunnitelma	Paltamon kunta, Sari Pesonen, 26.02.2004
Kainuun Natura 2000 -alueiden hoidon ja käytön yleissuunnitelma	Kainuun ympäristökeskus ja Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut
Uhex-rekisteri	Kainuun ympäristökeskus
Oulu-Kajaani kehittämissuunnitelma, Maankäyttöstrategia	Suunnittelukeskus Oy (valmistuu elokuussa 2006)
Laadittavat selvitykset:	
Luontoselvitys: <ul style="list-style-type: none"> - vuonna 1998 laaditun luontoselvityksen päivittäminen - luontoselvityksen laatiminen kaavoituksen laajennusalueille 	<ul style="list-style-type: none"> - päivitetään suojelualueita – ja arvoja koskevat tiedot Kainuun ympäristökeskuksesta saatavien tietojen mukaisiksi - tehdään liito-oravaselvitys
Maisemaselvitys: <ul style="list-style-type: none"> - vuonna 1998 maisemaselvityksen päivittäminen - Melalahden kylää koskevien selvitysten päivittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - tehdään Melalahden kyläkuva-analyysi - tarkistetaan kulttuuriympäristöohjelman ajantasaisuus
Kantilaselvitys	Kantilaselvityksen tietojen päivittäminen.

4. SUUNNITTELUAIKATAULU

SUUNNITTELUVAIHE	SUUNNITELMAN TYÖSTÄMINEN	KUNNAN JA VIRANOMAISTEN KÄSITTELY	ASUKKAIDEN OSALLISTUMINEN	TIEDOTTAMINEN
KEVÄT/KESÄ 2006 1. Oikeusvaikutteisen rantayleiskaavan laatimisen käynnistäminen	Lähtötietojen koonti, täydennystarpeet, selvitysten käynnistäminen. Yleisten tavoitteiden asetteleminen. Osallistumis- ja	Aloituskokous 29.5.2006 Viranomaisneuvottelu 15.6.2006 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävyden arvioiminen ja tarvittaessa mielipiteen esittäminen valmistuneesta aineistosta kirjallisesti ja	Kaavan vireilletulosta tiedottaminen. Kysely maanomistajille, tiedotus paikallislehdessä, virallisilla

	arviointisuunnitelman laadinta. Maastotyöskentely ja arkistoeselvitykset.	kunnassa nähtäville. 29.6.2006-> Kaavan tavoitteista keskustellaan kunnan hallintokuntien, viranomaisten ja yrittäjien kanssa.	suullisesti. Osallisella on ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville mahdollisuus esittää alueelliselle ympäristökeskukselle neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä. MRL 64§ Maanomistajakysely kaikille alueen maanomistajille.	ilmoituspaikoilla sekä kunnan www-sivuilla osoitteessa: www.paltamo.fi .
KESÄ/SYKSY 2006 2. Selvitysvaihe	Perusselvitysten laatiminen ja päivittäminen.		Yleisötilaisuudet Mieslahden osa-alue 12.09.2006 Melalahden, Kiveslahden ja Melalahden kyläalue 14.9.2006 Varislahden , Neuvosenniemen ja Pehkolanlahden 14.9.2006	Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin lehdessä ja kunnan www-sivuilla osoitteessa www.paltamo.fi . Maanomistajille tiedotettiin kirjeitse.
SYKSY/TALVI 2006 3. Tavoiteasetteluvaihe, rakennemallit ja mitoitusvyöhykkeet	Tiedonkeruu ja analyysi. Tavoitteiden määrittäminen. Alustavien vaihtoehtoisten suunnitelmien, rakennemallien ja mitoitusvyöhykkeiden laatiminen.	Vaihtoehtoinen käsitellään tilaajan kanssa. Kunnanhallitus hyväksyi mitoitusvyöhykkeet.	Melalahden kyläiltä 30.11.2006	Kunnan sivut osoitteessa: www.paltamo.fi
TALVI/ KEVÄT 2007 4. Luonnosvaihe	Alustavan kaavaluonnoksen laatiminen. Kaavaluonnoksen valmistaminen.	Luonnosvaiheen kokous tilaajan kanssa. Viranomaisneuvottelu 25.1.2006 Kaavaluonnos asetetaan nähtäville 30.5.-29.6.2007 väliselle ajalle ja pyydetään lausunnot viranomaisilta. Ohjausryhmän kokous, jossa käsitellään ehdotuksesta annetut lausunnot sekä vastineet niihin.	Yleisötilaisuudet 19.6. ja 20.6. kunnantalolla. Mielipiteen esittäminen valmistuneesta aineistosta kirjallisesti sekä suullisesti.	Nähtäville asettamisesta ilmoitetaan lehdessä sekä osoitteessa: www.paltamo.fi . Maanomistajille tiedotetaan kirjeitse.
SYKSY / TALVI 2007 5. Ehdotusvaihe	Kaavaluonnoksesta saatujen mielipiteiden ja lausuntojen jälkeen esitys työstetään kaavaehdotukseksi.	Kokous tilaajan kanssa. Kaavaehdotus asetetaan nähtäville ja pyydetään lausunnot viranomaisilta. Viranomaisneuvottelu Laaditaan vastineet lausuntoihin ja muistutuksiin.	Mahdolliset muistutukset kirjallisesti.	Nähtäville asettamisesta ilmoitetaan lehdessä sekä osoitteessa: www.paltamo.fi . Maanomistajille tiedotetaan kirjeitse.
KEVÄT 2008 6. Hyväksymisvaihe *)	Päätöksenteko kunnassa. Kaavasta tiedottaminen.	Rantaosayleiskaava valmis kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittelyä varten 30.4.2008 mennessä.		Hyväksymispäätöksestä kuulutetaan lehdessä. Kaava lähetetään tiedoksi viranomaisille.

*) Hanke on saanut jatkoaikaa huhtikuun 2008 loppuun asti. Alkuperäisen rahoituspäätöksen ja aikataulun mukaan rantayleiskaavan olisi pitänyt valmistua vuoden 2007 loppuun mennessä.

5. MITEN KAAVAN TOTEUTTAMISEN AIHEUTTAMIA VAIKUTUKSIA ARVIOIDAAN?

Rantayleiskaavaa laadittaessa arvioidaan suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset: 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön; 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon; 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin; 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen; 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. (MRA 1 §, Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa)

Vaikutusten arvioinnissa vaikutuksia verrataan ”0-kaavaan” eli tilanteeseen jossa maankäyttöä ei ohjattaisi yleiskaavalla. Vaikutusten arviointia tehdään rakennemalli-, kaavaluonnos- ja kaavaehdotusvaiheessa. Vaikutusten arviointi perustuu nykytilatietoon, perusselvityksiin sekä saadun palautteen avulla tehtyihin arvioihin. Menetelminä käytetään analyyseja, asiantuntija-arvioita, kartta- ja ilmakuvatulkintoja sekä maastoaineiston tulkintaa.

6. MITEN TIEDOTETAAN, MITEN JA KETÄ KUULLAAN TYÖN AIKANA?

Kaavasta ja kaavatyön etenemisestä tiedotetaan koko työn ajan kunnan ilmoitustaululla, paikallislehti Väylässä, sanomalehti Kainuun Sanomissa, kuntatiedotteessa, kunnan www-sivuilla osoitteessa www.paltamo.fi. Lisäksi tiedotetaan kaavan eri vaiheissa kirjeellä suunnittelualan kaikkia maanomistajia.

Osalliset ovat alueen maanomistajat, asukkaat ja yrittäjät sekä muut, joiden oloihin kaava vaikuttaa. Osalliset ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavoitus käsittelee.

Oulujärven rantayleiskaavan osallisia ovat:

Maanomistajat ja asukkaat	Etujärjestöt ja muut tahot	Viranomaistahot
Kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen maanomistajat ja asukkaat Kaava-alueen elinkeinoharjoittajat ja maanviljelijät Osakaskunnat ja kalastuskunnat Metsähallitus Paltamon seurakunta Yrittäjätahot	Melalahden kyläyhdistys ry Mieslahden kyläyhdistys ry Pehkolanlahti kyläseura ry Savirannan kyläseura ry Kontiomäen kyläyhdistys Hakasuon seudun kyläyhdistys ry Kainuun Energia Oy Finngrid Oyj Fortum Power and Heat Oy Paltamon luonto ry Kainuun luonnonsuojelupiiri Pro Agria, Kainuu Muut alueella toimivat yhdistykset, järjestöt ja yritykset	Paltamon kunta Vaalan kunta Kajaanin kaupunki Kainuun ympäristökeskus Kainuun maakunta -kuntayhtymä Kainuun Museo Museovirasto Tiehallinto, Oulun tiepiiri Ratahallintokeskus Kainuun metsäkeskus Merenkululaitos, Länsi-Suomen väyläyksikkö

7. MITEN JA MILLOIN VOI OSALLISTUA?

Alueen suunnitteluun osallistuminen ja vuorovaikuttaminen tapahtuvat seuraavasti:

1. maanomistajakyselyssä tavoitteen asetteluvaihe
2. kuulemis- ja yleisötilaisuuksissa aloitus-, luonnos- ja ehdotusvaiheessa
3. kertomalla mielipiteensä luonnos- ja ehdotusvaiheessa
4. ottamalla suoraan yhteyttä kuntaan tai kaavakonsulttiin

Aloituspalaverissa maanomistajat voivat osallistua ensimmäisen kerran. Luonnosvaiheessa nähtävillä olevasta kaavaluonnoksesta voi lausua mielipiteensä ja ehdotusvaiheessa olevasta kaavaehdotuksesta voi tehdä muistutuksen.

8. KUKA VALMISTEELEE JA OHJAA?

Kaavoitus tapahtuu Paltamon kunnanhallituksen johdolla. Työtä valvoo ja ohjaa työtä varten perustettu ohjausryhmä. Kunnan vastuuhenkilönä on aluearkkitehti Sirpa Lyytinen.

Suunnittelutyö tehdään Pöyry Environment Oy:ssä. Projektipäällikkönä ja kaavoittajana toimii Iris Broman.

Kunnanvaltuusto hyväksyy yleiskaavan.

9. MISTÄ SAA TIETOA?

Suunnittelutyöhön liittyviä lisätietoja saa Paltamon kunnanvirastosta tai Pöyry Environment Oy:ltä.

Paltamon kunta
Vaarankyläntie 7
88300 Paltamo

Aluearkkitehti
Sirpa Lyytinen
p.08-5360390 tai 0400-855956
fax 08-871 626
sirpa.lyytinen@vaala.fi

Teknisten palveluiden johtaja,
rakennustarkastaja
Mikko Karjalainen
p.08-61554660 tai 044-2885500
mikko.karjalainen@paltamo.fi

Hallintopalveluiden johtaja,
Hallintojohtaja
Katri Heikkilä
p. 08-615 54 680 tai 044-288 5608
katri.heikkila@paltamo.fi

Pöyry Environment Oy
Alueidenkäyttö ja arkkitehtuuri
PL 50
01621 Vantaa

Projektipäällikkö
Iris Broman,
p. 010 33 26635 tai 040-8406022
fax. 010 33 26600
iris.broman@poyry.com

Tietoa yleiskaavasta on saatavissa myös internet osoitteesta: www.paltamo.fi, www.ymparisto.fi (maankäyttö ja rakentaminen – MRL)